

OCW Startbijeenkomst Basisvaardigheden | Sessie Taalonderwijs

dr. Suzanne Bogaerds-Hazenberg (september 2023)

Toegankelijke inspiratiebronnen en kennisbanken voor effectief taalonderwijs

De volgende bronnen staan genoemd in de PowerPoint presentatie. De links kun je aanklikken. Daarnaast vind je onderaan dit document nog meer concrete links en bronnen ter inspiratie voor een goed interventieplan.

Begin met een goede basis

ZELFSCAN:

Hoe rijk is jouw taal in de klas?

Hoe maak jij het verschil voor kwetsbare kinderen in je klas?
"Kwaliteitsvolle interacties" vormen de motor voor de ontwikkeling van elk kind. Een rijk taal aanbod met veel spreekansen en feedback is cruciaal. Hoe rijk is jouw taal in de klas? Doe de zelfscan.

1 Ik zorg ervoor dat kinderen zich goed voelen in de klas. ☐ niet akkoord ☐ ik heb nog veel ruimte om te verbeteren ☐ zit goed, al kan het nog beter ☐ daar ben ik super in 2 Er is veel taalmateriaal aanwezig in de klas (boeken, telefoon, micro, posters ...). ☐ niet akkoord ☐ ik heb nog veel ruimte om te verbeteren ☐ zit goed, al kan het nog beter ☐ daar ben ik super in	9 Ik stimuleer de kinderen om samen te werken en onderling te overleggen. ☐ niet akkoord ☐ ik heb nog veel ruimte om te verbeteren ☐ zit goed, al kan het nog beter ☐ daar ben ik super in 10 Ik stimuleer ook interactie tijdens eet- en fruitmoment, het aan- en uikleedmoment, de paaspauze ... ☐ niet akkoord ☐ ik heb nog veel ruimte om te verbeteren ☐ zit goed, al kan het nog beter ☐ daar ben ik super in

[Zelfscan: Rijke taal in de klas](#)

[LOWAN Kennis voor po/vo gericht op omgaan met meertaligheid / NT2](#)

Moedertaal in NT2

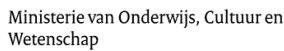
[Moedint2: app voor inzicht in kenmerken van thuistalen en de valkuilen t.o.v. Nederlands](#)

[Lezen in het vmbo: leesplezier en leescompetentie hand in hand](#)

[Lezen in het po: leesplezier en leescompetentie hand-in-hand](#)

Interventiekaart verbetering basisvaardigheden

[Onderwijskennis.nl](https://onderwijskennis.nl) dossiers voor alle taalvaardigheden

Het knooppunt van en voor het onderwijs

Kennisbank

Handboek Didactiek Nederlands (vol tips voor taalonderwijs in het voortgezet onderwijs)

Breng je taalonderwijs in kaart: po én vo

Inspiratiegids voor effectief leesonderwijs
in het kleuter-, lager en secundair onderwijs

Kenniscentrum Begrijpend Lezen

[Home](#)   [Jonge kind](#)   [PO](#)   [V](#)

Kenniscentrum Begrijpend Lezen

Ontkavel voor een samenhangend en rijk taalaanbod

[Leesonderwijs.com](https://leesonderwijs.com) Werken met tekststructuur

[Kwaliteitswaaier effectief leesonderwijs](#)

[Stappenplan Taalbeleid](#)

[Themapagina's SLO](#)

Samen-werken aan taalbeleid:

in tien stappen naar een taalbeleidsplan

[Rijke teksten voor po en vo](#)

taal:
unie

RijkeTeksten

[Dialogisch schrijven](#)

Stappenplan basisvaardigheden

[Voorbeeldformulier](#)

Wetenschappelijke literatuur per thema

Knelpunten en kansen in het huidige curriculum

Bogaerds-Hazenberg, S., Evers-Vermeul, J., & Van den Bergh, H. (2017). Inhoud en didactiek van begrijpend lezen. *Tijdschrift Taal*, 8(12), 21-30.

Bogaerds-Hazenberg, S. T.M., Evers-Vermeul, J., & van den Bergh, H. (2022). What textbooks offer and what teachers teach: an analysis of the Dutch reading comprehension curriculum. *Reading and writing*, 35(7), 1497-1523.

Prenger, J., van Silfhout, G., & Helder, A. (2021). *Nederlands: Ontwikkelingen en uitdagingen in het curriculum po en onderbouw vo*. SLO-rapport ([link naar rapport](#)).

Rooijackers, P., van Silfhout, G., & van den Bergh, H. (2021). Timmeren met oude spijkers en zonder hout: Waarom leergangen Nederlands nu niet echt aan strategie-instructie doen. *Levende Talen Magazine*, 108(1), 18-23.

Schrijven en spreken in de zaakvakken

Graham, S., Kihara, S. A., & MacKay, M. (2020). The effects of writing on learning in science, social studies, and mathematics: A meta-analysis. *Review of Educational Research*, 90(2), 179-226.

Damhuis, R. & Tammes, A-C. (2018). Werken aan taaldenkgesprekken in W&T. Een didactisch model voor pabo-studenten en leerkrachten. *Tijdschrift Taal*, 9 (13), 22-27.

Damhuis, R. & Tammes, A-C. (2019). *Taaldenkgesprekken in de zaakvakken. Een didactisch model* ([link](#)).

Dialogisch schrijven

Bouwer, R., & van der Veen, C. (2023). Write, talk and rewrite: the effectiveness of a dialogic writing intervention in upper elementary education. *Reading and Writing*, 1-22.

Tekststructuuronderwijs bij lezen, schrijven en/of zaakvakken

Bogaerds-Hazenberg, S. T.M., Evers-Vermeul, J., & van den Bergh, H. (2021). A meta-analysis on the effects of text structure instruction on reading comprehension in the upper elementary grades. *Reading Research Quarterly*, 56(3), 435-462.

Hebert, M., Bazis, P., Bohaty, J. J., Roehling, J. V., & Nelson, J. R. (2021). Examining the impacts of the structures writing intervention for teaching fourth-grade students to write informational text. *Reading and Writing*, 34(7), 1711-1740.

Kooiker-den Boer, H., Sanders, T., & Evers-Vermeul, J. (2023). Teaching text structure in science education: What opportunities do textbooks offer? *Dutch Journal of Applied Linguistics*, 12.

Strong, J. Z. (2020). Investigating a text structure intervention for reading and writing in grades 4 and 5. *Reading Research Quarterly*, 55(4), 545-551.

Een kennisrijk curriculum van jong tot oud

Kim, J. S., Burkhauser, M. A., Mesite, L. M., Asher, C. A., Relyea, J. E., Fitzgerald, J., & Elmore, J. (2021). Improving reading comprehension, science domain knowledge, and reading engagement through a first-grade content literacy intervention. *Journal of Educational Psychology*, 113(1), 3.

Grissmer, D., Buddin, R., Berends, M., Willingham, D., Decoster, J., Duran, C., & Evans, T. (2023). *A Kindergarten Lottery Evaluation of Core Knowledge Charter Schools : Should Building General Knowledge Have a Central Role in Educational and Social Science Research and Policy ?* 23, 1–76.

Williams, J. P., Pollini, S., Nubla-Kung, A. M., Snyder, A. E., Garcia, A., Ordynans, J. G., & Atkins, J. G. (2014). An intervention to improve comprehension of cause/effect through expository text structure instruction. *Journal of Educational Psychology*, 106(1), 1–17.

